

Д. П. Кульбіда,

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА АДАПТАЦІЯ АНГЛОАМЕРИКАНІЗМІВ В ІСПАНСЬКОМУ МАС-МЕДІЙНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

У статті розглядаються адаптаційні процеси, яких зазнає семантична структура англоамериканізмів, на ґрунті сучасної іспанської мови. Зазначено, що у процесі входження англоамериканізмів до лексичної системи іспанської мови відбувається, як правило, спрощення їх семантичної структури. Окреслено основні способи словотворення англоамериканізмів у сучасній іспанській мові, зокрема в іспанському туристичному дискурсі.

Ключові слова: англоамериканізми, структурна адаптація, семантична адаптація, журнали про подорожі, туристичний дискурс.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКАЯ АДАПТАЦИЯ АНГЛОАМЕРИКАНИЗМОВ В ИСПАНСКОМ МАСС-МЕДИЙНОМ ТУРИСТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

В статье рассматриваются адаптационные процессы, которые испытывает семантическая структура англоамериканизмов, на почве современного испанского языка. Отмечено, что в процессе вхождения англоамериканизмов в лексическую систему испанского языка происходит, как правило, упрощение их семантической структуры. Определены основные способы словообразования англоамериканизмов в современном испанском языке, в частности в испанском туристическом дискурсе.

Ключевые слова: англоамериканизмы, структурная адаптация, семантическая адаптация, журналы о путешествиях, туристический дискурс.

STRUCTURAL AND SEMANTIC ADAPTATION OF ANGLO-AMERICANISMS IN SPANISH MASS MEDIA TOURISM DISCOURSE

The article deals with the peculiarities of structural and semantic adaptations of anglo-americanisms in the Spanish language. It is noted that Spanish simplifies the semantic structure of some anglo-americanisms during the process of lexical adaptation. Anglo-americanisms can adapt new meanings in the recipient language, which differ from the ones in the native language. The metonymic model, which is observed in our corpus of study, shows also the semantic development of the borrowings. For example, anglo-amer. wakeboard (a surface water sport) ← eng. wakeboard (a small, mostly rectangular, thin board with very little displacement and shoe bindings mounted to it). Spanish tourism discourse reveals that anglo-americanisms are actively used in travel magazines. The language of tourism possesses a "multi-dimensional" nature shaped according to the intended target. The understanding of the tourist text by target readers is guaranteed by decoding of the message which starts from an analysis of the semantic characteristics of its words.

Within the language of tourism, borrowings occur more than in general language. This does not reflect a natural language process but a purposeful and careful work of selection by travel journalists.

Moreover, lexicographical fixation of these borrowings falls behind their modern usage. We study the basic methods of anglo-americanism derivation in the modern Spanish language: prefixal, suffixal and prefixal-suffixal. The prefixal-suffixal method of word-formation, which allows the creation of new words by adding prefixes before the base of a word and suffixes after its base, is the least represented in the study of anglo-americanisms. For example: anglo-amer. *enroquecido* (adj) (a rock music fan) ← esp. *en-* + eng. *rock* + esp. *-[ec]ido*. The suffixal word-formation is the most productive in the Spanish language. It forms nouns, adjectives and verbs. Spanish, as a traditionally purist language, does not accept all foreign models of the English language passively, but adapts them according to its language rules, creating sometimes new words as substitutes for anglo-americanisms.

Key words: anglo-americanisms, structural adaptation, semantic adaptation, travel magazines, tourism discourse.

Процес запозичення є природним і необхідним явищем, що впливає на розвиток мови в цілому. Проникнення англоамериканізмів до іспанської мови, зокрема туристичного дискурсу, ми визначаємо як результат потужного розвитку зв'язків між країнами, впровадження новітніх технологій на іноземному ринку, що позначається водночас і перетинанням мовних кордонів.

Вибір англо-американських лексичних одиниць під час спілкування є перспективною сферою дослідження у сучасному мовознавстві. Про це свідчить поява низки наукових досліджень, присвячених англо-американським запозиченням у різних мовах: Л. М. Архипенко, С. Ю. Бухарова, Х. Гомес Капус, Н. О. Кузнецова, Т. О. Лелека, Х. Медіна Лопес, І. Н. Моргошія, К. Прат, В. О. Рубан, С. В. Свінцева.

Загалом лінгвістика з моменту її становлення як самостійної науки завжди займалася семантикою мовних одиниць, однак якщо спочатку дослідження були спрямовані переважно на семантику слова, то останнім часом пріоритетною в дослідженнях виступає семантика тексту [3, с. 33–34]. Умовою правильного опису мови є змістовний підхід до її мовних одиниць, що мають пізнавальний зміст, обмін яким становить сутність мовної комунікації, що й обумовлює **актуальність** та **новизну** нашого дослідження.

Мета даної статті – розглянути структурно-семантичні адаптаційні процеси англоамериканізмів у сучасній іспанській мові. Схарактеризувати основні способи словотворення англо-американських запозичень в іспанській мові, зокрема в іспанському туристичному дискурсі.

Об'єктом дослідження виступають англоамериканізми, що зустрічаються на сторінках іспанських журналів про подорожі.

Предмет аналізу – особливості структурної та семантичної адаптації англоамериканізмів на сторінках туристичної преси Іспанії.

Вивчаючи англо-американські лексичні запозичення у непрякій комунікації іспанського туристичного дискурсу, що спрямована на масового адресата, **матеріалом** даної наукової розвідки слугували спеціалізовані іспанські туристичні журнали (*Altaír, GEO, Hosteltur, Lonely Planet Traveller, National Geographic España, Rutas del Mundo, Condé Nast Traveler, Viajar, Viajeros, Viajes National Geographic*), які включають статті, рекламні оголошення, туристичні путівники, програми.

Як зауважує український лінгвіст Н. А. Іванова, у процесі входження іноземної лексичної одиниці до семантичної системи мови-реципієнта відбувається, як правило, спрощення її семантичної структури [2, с. 10]. Так, у сучасному туристичному дискурсі Іспанії спостерігаємо переважно запозичення англоамериканізмів тільки з одним значенням, рідше – двома. Наприклад: *Uno de los epicentros culturales es, sin duda, el American Airlines Arena, que este mes recibe a Rihanna* у

el nuevo show de Cirque du Soleil: Toruk (De Viajes № 203, 62); Y como es un corredor de fondo, decide que no quiere tanto show y busca el silencio de Ibiza para pensar los siguientes movimientos (CN Traveler № 73, 37); Regenta un teatro imponente para 1.500 espectadores en dos shows diarios que llevan a la gente al delirio (CN Traveler № 70, 44).

Так, англоамериканізм *show* в іспанських журналах про подорожі вживається лише у значенні «видовище, вистава». В англійській мові слово *show* використовується у значенні «зовнішній вигляд», «прояв якостей чи почуттів», а також є медичним терміном [8].

У процесі функціонування в іспанській мові деякі англо-американські лексичні одиниці набувають нових значень, відмінних від значень слів-етимонів. Цей факт свідчить про ускладнення семантичної структури запозичень на ґрунті іспанської мови.

Наприклад, виникнення похідного значення на основі прямого:

– *lipstick* (англ. *губна помада*) – англоамер. *червоний колір*. Як відомо, більше ніж 5 тис. років тому при виготовленні перших помад народ Месопотамії використовував червоний пігмент: *El bañador, modelo Paulina, en color lipstick, es de Charlie by Matthew Zink (CN Traveler № 70, 81).*

– *copyright* (англ. *авторське право*): *Así, con copyright, es la playa privada de la naviera Royal Caribbean (CN Traveler № 70, 89).* Авторське право історично виникло внаслідок потреби захистити права авторів літературних творів та творів мистецтва, однак сьогодні воно поширюється на будь-які результати творчої діяльності (включаючи комп'ютерні програми, фільми, фотографії і скульптури, архітектурні проекти, рекламні проспекти та ін.).

У туристичному дискурсі його використовують для захисту місць відпочинку туристів, зокрема пляжів (у переносному значенні).

– *downtown* (англ. *центральна частина міста*): *Panamá City es una ciudad populosa de altos rascacielos y grandes dosis de modernidad. Pero a tan solo 45 kilómetros del mismo downtown se encuentran espacios naturales prácticamente vírgenes donde viven comunidades indígenas como los Embera Quera, un pueblo amerindio fundado el 17 de enero del 2007 (Rutas del Mundo № 267, 35).* Зазначимо, що англо-американський термін *downtown* (укр. *даунтаун*) вперше з'явився у Нью-Йорку (1830 р.) для означення адміністративно-ділової частини міста. З часом *даунтауном* почали називати центральну частину будь-якого великого міста, де розташовані переважно його адміністративні, ділові об'єкти та культурно-розважальні заклади. Житлові будинки на такій території зазвичай відсутні, хоча може бути певна кількість готелів. Інтегральний англоамериканізм *downtown* в іспанській мові вживається для номінації цілого міста, як успішного адміністративного центру країни, а не його частини. Таким центром є Панама Сіті – столиця Республіки Панама.

Варто зауважити метонімічну модель розвитку семантики слова. Так, деякі найменування предметів та інструментів, що використовують під час заняття спортом, в іспанській мові стають назвою самого виду спорту: англоамер. *snowboard* (сноубординг) ← англ. *snowboard* (дошка для сноубордингу), англоамер. *paddleboard* (падлбординг) ← англ. *paddleboard* (дошка для падлбордингу), англоамер. *wakeboard* (вейкбординг) ← англ. *wakeboard* (дошка для вейкбордингу).

Виникнення нових слів на базі вже існуючих вважається постійним і активним процесом [1, с. 65]. Для англоамериканізмів, досліджуваних на сторінках журналів про туризм, характерними є такі способи словотворення:

1) **Префіксальний**. Специфіка цього типу словотвору полягає в тому, що англомовні префікси, як словотвірні форманти, приєднуються до іспанської твірної основи (англоамер. *ciberacoso* (кібер-булінг), англоамер. *ciberdelicuenta* (кібер-злодій), англоамер. *ciberlavandería* (кібер-пральня)). Так, наприклад, похідне англо-американське запозичення *ciberespacio* (m) (кіберпростір) утворилося за допомогою англійського префікса *ciber-* (з англ. *cyber-*, скор. від *cybernetic*) та твірної іспанської основи *-espacio*.

Як зауважує іспанський лінгвіст Р. Алмела Перес, відмінною ознакою префіксації є те, що за допомогою даного способу словотворення нові слова не змінюють свою частини мовну належність, на відміну від деяких похідних слів, утворених суфіксацією [4, с. 14]. До префіксального способу словотворення також відносимо такі англоамериканізми як *e-movilidad*, *e-administración*, *e-factura*, де *e-* є англомовним скороченням прикметника *electronic* і в іспанській мові виступає дериваційним засобом при словотворенні.

Зазначимо, що в залежності від механізму префіксації іспанські лінгвісти виокремлює *pseudoprefijos* (ісп. *pseudoprefijos*, *prefijos cultos*, *prefijos joides*), які утворюються за допомогою префікса, що є скороченою формою іспанського, французького чи англійського слова, та твірної основи як корінної, так і іноземної лексеми [7, с. 34; 6, с. 118]. Наприклад: ісп. *fotoperiodista* (n) ← *foto-* (ісп. *fotografía*) + ісп. *periodista*; англоамер. *radioblog* (n) ← *radio-* (фр. *radio*) + англ. *blog*; ісп. *eurohotel* (n) ← *euro-* (ісп. *europeo*) + фр. *hotel*.

Ще одним типовим англомовним префіксом в іспанській мові є *mini-*. Твірною основою для формування англоамериканізмів можуть виступати як власне іспанські слова, так і англо-американські запозичення. Наприклад: англоамер. *minibar* ← англ. *mini-* + англ. *bar*, англоамер. *minifalda* ← англ. *mini-* + ісп. *falda*, англоамер. *minivacación* ← англ. *mini-* + ісп. *vacación*.

Загалом префікси англомовного походження є не продуктивними, оскільки переважна більшість префіксів має латинське та грецьке походження.

2) **Суфіксальний** спосіб словотворення є найпродуктивнішим в іспанській мові [5, с. 89]. За допомогою суфіксації утворюються іменники, прикметники та дієслова:

Дериваційні англоамериканізми в іспанській мові, утворені за допомогою іспанського суфікса **-ero(a)** позначають зайнятість, професію людини. Наприклад: англоамер. *bloguero* (m) (укр. блогер) ← англ. *blog* + ісп. *-ero*; англоамер. *bluesero* (adj) (укр. блюзовий) ← англ. *blues* + ісп. *-ero*; англоамер. *chequera* (f) (укр. чекова книжка) ← англ. *cheque* + ісп. *-era*. Дослідники зазначають, що якщо граматична категорія похідного слова збігається з твірною, то можна говорити про *гомогенну суфіксацію* (ісп. *sufijación homogénea*), у іншому випадку йдеться про *гетерогенну суфіксацію* (ісп. *sufijación heterogénea*) [6, с. 127].

– **-ería** англоамер. *coctelería* (f) (укр. коктейльний бар) ← англ. *cóctel* + ісп. *-ería*;

– **-ista** (зайнятість, професія): англоамер. *fashionista* (n)

(укр. модний-експерт) ← англ. *fashion* + ісп. *-ista*; англоамер. *cartoonista* (n) (укр. художник-мультиплікатор) ← англ. *cartoon* + ісп. *-ista*; англоамер. *clubista* (n) (укр. член клубу) ← англ. *club* + ісп. *-ista*. За допомогою суфікса *-ista* утворюються також прикметники в іспанській мові, однак у досліджуваному корпусі англоамериканізмів ми їх не виявили.

– **-ense** англоамер. *hollywoodiense* (adj) (укр. голлівудський) ← англ. *Hollywood* + ісп. *-(i)ense*.

-(e)ar англоамер. *chatear* (v) (укр. вести бесіду в мережі Інтернет) ← англ. *chat* + ісп. *-ear*; англоамер. *faxear* (v) (укр. відправляти по факсу) ← англ. *fax* + ісп. *-ear*; англоамер. *dilear* (v) (укр. торгувати наркотиками) ← англ. *diler* + ісп. *-ar*; англоамер. *escanear* (v) (укр. сканувати) ← англ. *escáner* + ісп. *-ar*. Зауважуємо, що при словотворенні морфему **-ar** вважаємо суфіксом, а не закінченням, оскільки вона додається до різних іменників для утворення нового слова, зокрема дієслова, змінюючи лексико-граматичну категорію, що притаманно суфіксам.

-izar (дія і результат): англоамер. *estandarizar* (v) (укр. стандартизувати) ← англ. *estándar* + ісп. *-izar*; англоамер. *webizar* (v) (укр. заносити інформацію на веб-сторінку) ← англ. *web* + ісп. *-izar*.

-ing Англомовний суфікс, який в англійській мові використовується для утворення слів, що позначають дію, в іспанській мові вживається як дериваційний засіб деяких іспанських реалій, щоб надати їм престижного іноземного звучання та значення.

3) **Префіксально-суфіксальний** спосіб, що дозволяє створювати слова одночасним додаванням до твірної основи словотворчого префікса і суфікса, у дослідженні англоамериканізмів є найменш представленим. Зустрічаємо тільки один приклад даного словотворення: англоамер. *enroquecido* (adj) (укр. дуже захоплений рок-музикою) ← ісп. *en-* + англ. *rock* + ісп. *-[ec]ido*.

Отже, процес запозичення – складне й багатозазове явище. У процесі англо-американського запозичення іспанська мова приймає нову лексику не пасивно, адаптуючи її до своїх внутрішніх закономірностей. Вважаємо, що словникове визначення будь-якої запозиченої одиниці варто порівнювати з її контекстуальним значенням, оскільки лексикографічна фіксація може відставати від сучасного узусу.

Література:

1. Дудка О. О., Шевелева Л. А. Українська мова : [комплексний довідник] / О. О. Дудка, Л. А. Шевелева. – Харків : Парус-Друк, 2010. – 415 с.
2. Іванова Н. А. Структурно-семантична адаптація і переосмислення англіцизмів та їх відбиття у російськомовних виданнях України : автореф. дис. наук. ступеня канд. філол. наук : 10. 02. 02 “Російська мова” / Наталія Анатоліївна Іванова. – Дніпропетровськ, 2009. – 22 с.
3. Колшанский Г. В. Коммуникативная функция и структура языка / Геннадий Владимирович Колшанский. – М. : Издательство ЛКИ, 2007. – 176 с.
4. Almela Pérez R. Procedimientos de formación de palabras en español / Ramón Almela Pérez. – Barcelona : Ariel, 1999. – 50 p.
5. Díaz Hormigo M. T. La formación de palabras : tendencias predominantes en la derivación / María Tadea Díaz Hormigo // Neología y creatividad lingüística : quaderns de filologia de la universitat de València (anejos № 77). – Valencia : Universitat de València. – P. 83–112.
6. Estornell Pons M^a. Neologismos en la prensa : criterios para reconocer y caracterizar las unidades neológicas / María Estornell Pons // Quaderns de Filologia de la Univesitat de València. – Valencia : Univesitat de València, 2009. – 235 p.
7. Guerrero Ramos G. Neologismos en el español actual / Gloria Guerrero Ramos. – Madrid : Arco / Libros, 1995. – 52 p.
8. Oxford Dictionaries [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://en.oxforddictionaries.com/>